

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО
КАФЕДРА ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА

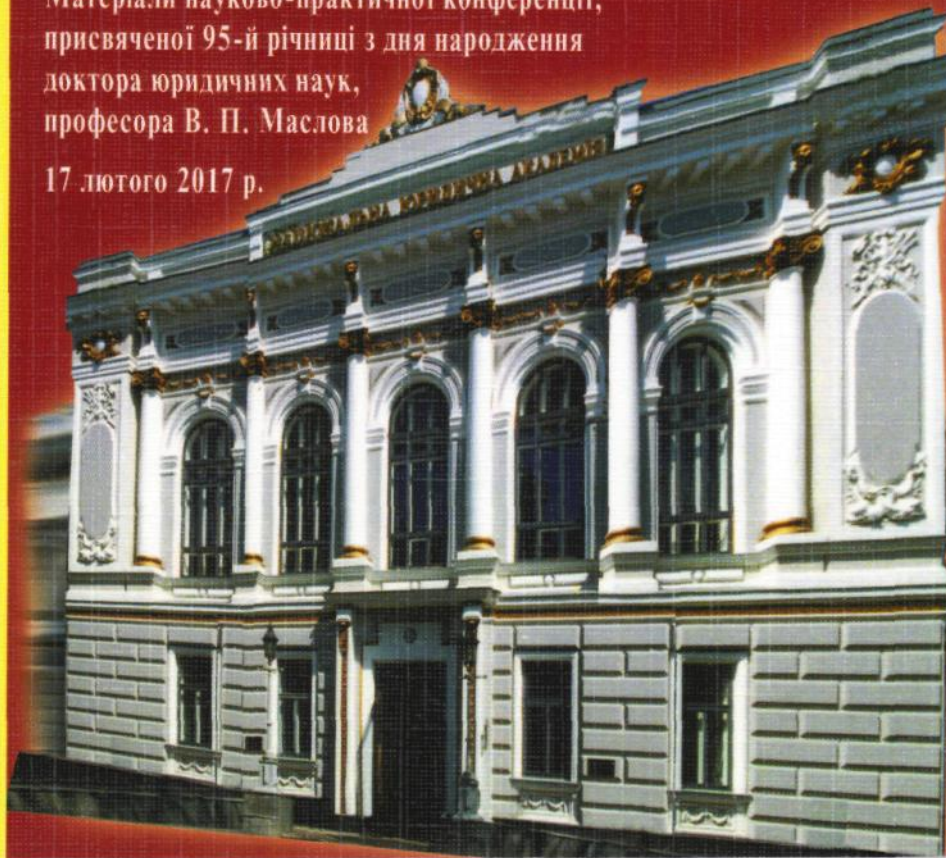
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ОСЕРЕДОК
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ
«АСОЦІАЦІЯ ЦИВІЛІСТІВ УКРАЇНИ»

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРИВАТНОГО ПРАВА: ДОГОВІР ЯК ПРАВОВА ФОРМА РЕГУЛЮВАННЯ ПРИВАТНИХ ВІДНОСИН

Матеріали науково-практичної конференції,
присвяченої 95-й річниці з дня народження
доктора юридичних наук,
професора В. П. Маслова

17 лютого 2017 р.

та підвищенні ефективності. Застосування договірного регулювання приватних відносин дозволяє залучати значно менші фінансові, часові, людські ресурси на досягнення того ж самого результату порівняно із законодавчим регулюванням. Підвищення ефективності дії норм полягає у використанні всього потенціалу норми і є основною метою, яка вимагається від будь-якого виду соціального, в тому числі правового, впливу.

В першому випадку мова йдеться про зменшення затрат на охорону та захист тих прав, які самостійно закріпили учасники договірного регулювання як обов'язкову програму своєї поведінки. Причому, забезпечення виконання таких правил здійснюється завдяки наявності позитивної установки на виконання та досягнення запланованого результату не звертаючись до судового та іншого державного захисту.

В другому випадку, ефективність застосування договірного регулювання суспільних відносин полягає у встановленні самими учасниками відносин таких правил поведінки («мікронорм»), які містять сформовані сторонами рішення, виражені назовні у вільному волевиявленні. Регулятивний потенціал такої мікронорми від самого початку є набагато вищим (оскільки вона сприймається як «своя», «вистраждана») ніж нав'язане одностороннє волевиявлення законодавця прийняте без врахування вольового сприйняття виконувачів – учасників, в тому числі приватних відносин.

Сукупність цих двох позицій дозволяє говорити про економічну цінність договірного регулювання приватних відносин, оскільки має забезпечуватись нормальний обмін будь якими благами в соціумі, який забезпечує задоволення інтересів учасників відносин, тим самим забезпечуючи стабільність у суспільстві.

2) Із договірним регулюванням завжди пов'язувались такі загальнолюдські цінності як свобода та рівність. Саме договірне регулювання дає можливість втілити в життя дані цінності, а не мати їх як декларовану фіксацію.

В договірному регулюванні з точки зору аксіологічного підходу, свободу необхідно сприймати як основу та підставу творчості при встановленні форм договірного регулювання приватних відносин. В даному випадку, свобода пов'язується із усвідомленням суб'єктом власного «Я», усвідомлення свого знаходження в правовому полі, ідентифікації себе із

певним статусом, усвідомлення встановлення взаємовідносин на договірних началах, виявляти таку здатність в інших та взаємодіяти з іншими учасниками відносин на добровільних інтелектуальних началах.

Договірне регулювання дає можливість декларованій в законодавстві рівності виражатись в урівнянні різних за статусом осіб в часі та просторі. Учасники суспільних відносин не можуть бути рівними чи формально рівними, але договірне регулювання може дати синхронізацію статусів через ототожнення певних здатностей, в даному випадку здатності встановлювати та підтримувати приватні відносини, використовуючи форми договірного регулювання.

Дані попередні висновки мають практичне значення як для приватних, так і для публічних відносин. При цьому на їх основі можна моделювати варіанти взаємовідносин суб'єктів договірного регулювання, виявляючи як позитивні, так і негативні аспекти їх майбутньої реалізації.

Зайцев О. Л.,

кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін Харківського національного університету внутрішніх справ

ДЕЯКІ ВИМОГИ ДО ДОГОВОРУ ЗАКУПІВЕЛЬ ТОВАРІВ, РОБІТ І ПОСЛУГ ЗА ДЕРЖАВНІ КОШТИ

До законів, що регулюють сферу договорів закупівель товарів, робіт і послуг за державні кошти, слід віднести Закони України «Про публічні закупівлі» від 25.12.2015 р. № 922-VIII (надалі Закон), «Про приєднання України до Угоди про державні закупівлі» від 16.03.2016 № 1029-VIII; «Про внесення змін до Закону України «Про публічні закупівлі» щодо особливостей використання окремих публічних коштів на території Донецької області» від 12.04.2016 р. № 1078-VIII.

Останнім регулюючим актом в сфері державних закупівель став Наказ Мінекономрозвитку України «Про внесення змін до Порядку визначення предмета закупівлі» від 19.12.2016 № 2092, відповідно до якого

предмет закупівлі товарів і послуг визначається замовником згідно з пунктами 17 і 32 частини першої статті 1 Закону та на основі національного класифікатора України ДК 021:2015 «Єдиний закупівельний словник», затвердженого наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 23 грудня 2015 року № 1749, за показником четвертої цифри основного словника із зазначенням у дужках конкретної назви товару чи послуги.

Відповідно до п. 5 ст. 1 Закону, договір про закупівлю – договір, що укладається між замовником і учасником за результатами проведення процедури закупівлі та передбачає надання послуг, виконання робіт або набуття права власності на товари. Повідомлення про намір укласти договір про закупівлю оприлюднюється протягом одного дня з дня прийняття рішення про визначення переможця процедури закупівлі, а договір про закупівлю – протягом двох днів з дня його укладення. Договір про закупівлю укладається відповідно до норм Цивільного кодексу України та Господарського кодексу України з урахуванням особливостей, визначених Законом.

Вимоги ст. 22 Закону, щодо оприлюднення замовником на веб-порталі Уповноваженого органу для загального доступу та змісту тендерної документації передбачає, що оприлюднюється проект договору про закупівлю з обов'язковим зазначенням порядку змін його умов.

До 07.12.2012 діяв Наказ Мінекономіки «Про затвердження Типового договору про закупівлю товарів (робіт або послуг) за державні кошти» від 27.07.2010 № 925. На нас час форма як проекту так і самого договору залишається питаннями не врегульованим, що викликає зацікавлений пошук в цьому напрямку.

Істотними умовами договору є: умови про предмет договору; умови, що визначені законом як істотні або є необхідними для договорів цього виду; усі ті умови, щодо яких за заявою хоча б однієї із сторін має бути досягнуто згоди.

Сторони договору про закупівлю досягають згоди через проведення процедури закупівлі. Тобто коли замовник включив умови у проект договору, ґрунтуючись на нормах абзацу 1 ч. 1 ст. 638 ЦК України, такі умови і є умовами, щодо яких за заявою замовника має бути досягнуто згоди. Якщо учасник подав тендерну пропозицію, у якій погодився

з проектом договору, і був визнаний переможцем процедури закупівлі, він має укласти договір про закупівлю, зміст якого не повинен суперечити включеному до тендерної документації проекту договору про закупівлю. Водночас договори про закупівлю за результатами застосування переговорної процедури закупівлі укладаються за особливим порядком. Адже у статті 35 Закону немає чіткої вимоги щодо обов'язку замовника погоджувати з учасником (учасниками) під час переговорів проекту договору. Відповідно до частини третьої статті 631 ЦК сторони можуть встановити, що умови договору застосовуються до відносин між ними, які виникли до його укладення. А на зобов'язання, що виникли у сторін до укладення ними господарського договору, не поширюються умови укладеного договору, якщо договором не передбачено інше (ч. 7 ст. 180 ГК). Однак застосувати цю норму можна лише тоді, коли сторони договору мають відносини ще до моменту його укладення. Водночас договір про закупівлю за Законом укладається за результатами проведення процедур закупівель. Під час тендерних процедур і проводиться конкурентний відбір учасників задля визначення переможця торгів. Виняток у цій ситуації становить переговорна процедура закупівель, що передбачає укладання договору без проведення конкурсного відбору. Отже, лише у разі укладання договору за результатами переговорної процедури сторони можуть встановити, що умови договору застосовуються до відносин між ними, які виникли до його укладення.

Ціна договору про закупівлю – це ціна товару, роботи чи послуги, зазначена у пропозиції учасника-переможця процедури закупівлі (ураховуючи результати електронного аукціону).

Відповідно до абзацу першого частини першої статті 638 ЦК договір є укладеним, якщо сторони в належній формі досягли згоди з усіх істотних умов договору. Договір про закупівлю можливий в електронній формі. Ст. 205 ЦК визначає, що правочин може вчинятися усно або в письмовій (електронній) формі. Сторони мають право обирати форму правочину, якщо інше не встановлено законом. Як бачимо, дотримуючись норм ЦК, який передбачає можливість укладення договорів в електронній формі, замовник і переможець торгів можуть укласти договори про закупівлю в електронній формі, якщо мають для цього відповідні технічні та організаційно-правові передумови [1].

Список використаних джерел:

1. Договір про закупівлю: основні нюанси укладення // <http://www.gbb.com.ua/article/567-qqq-17-m1-26-01-2017-dogovr-pro-zakupvlyu-osnovn-nyuansi-ukladennya>

Коваль І. Ф.,

доктор юридичних наук, доцент, завідувач кафедри цивільного права і процесу Донецького національного університету імені Василя Стуса

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДОГОВІРНИХ ВІДНОСИН У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

В сучасних умовах орієнтації національної економіки на інноваційний шлях розвитку зростає значення ринку прав на результати інтелектуальної діяльності, який створює умови для збільшення обсягів виробництва і реалізації інноваційної продукції, входження України до світового ринку інтелектуальної власності і трансферу технологій. Сучасний стан розвитку договірних відносин у зазначеній сфері обумовлений різними чинниками об'єктивного і суб'єктивного характеру, серед яких і негативні, зокрема, ризикованість інноваційної діяльності, високий рівень монополізації ринку інтелектуальної власності, слабка обізнаність творців і правовласників щодо юридичних механізмів комерціалізації інтелектуальних продуктів, складне економічне й технологічне становище суб'єктів господарювання та ін.

Важливе значення в налагодженні зв'язків, які складаються у сфері передачі прав на об'єкти інтелектуальної власності, належить законодавчому регулюванню. Право виконує функції регулятора суспільних відносин, закріплюючи, охороняючи та забезпечуючи їх розвиток у потрібному напрямі, в чому і проявляється його соціально-економічна корисність. При цьому потрібно враховувати, що ефективність договірних відносин, в тому числі у сфері інтелектуальної власності, зна-

чною мірою визначається розумним поєднанням нормативного регулювання і договірної регулювання (саморегулювання) відповідних відносин.

Законодавство, що регулює договірні відносини інтелектуальної власності, представлено трирівневою системою правових норм, яка включає загальні правові приписи про цивільні і господарські договори (Цивільний кодекс України, Господарський кодекс України); правові норми про договори щодо розпорядження майновими правами на об'єкти інтелектуальної власності (глава 75, глави 76 Цивільного кодексу України, глава 36 Господарського кодексу України); правові норми спеціальних законів, які закріплюють деякі аспекти щодо передання прав на окремі об'єкти інтелектуальної власності (Закон України «Про авторське право і суміжні права», Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» та ін.).

Системно-структурний і змістовний аналіз означених правових норм свідчить про наявність цілої низки властивих їм вад, які стримують, ускладнюють, створюють неоднозначні підходи у правозастосуванні. Такий стан зумовлений, насамперед, тим фактом, що прийняття нормативно-правових актів, які містять норми про передання прав інтелектуальної власності, відбувалось у різні періоди становлення і розвитку національного законодавства про інтелектуальну власність. Це спричинило значні розбіжності термінологічного і змістовного характеру, зокрема в у назвах відповідних договорів («ліцензійний договір», «договори на право використання творів», «авторський договір про передачу виключного права», «авторський договір про передачу невиключного права»), визначенні їх істотних умов, правилах державної реєстрації передання прав і т.д. Деякі важливі аспекти договірних відносин взагалі не знайшли законодавчого відображення, зокрема обов'язки сторін, особливості укладення, виконання, припинення договорів, в тому числі відмови від договору.

Законодавство, що аналізується, не забезпечує повною мірою функціональної спеціалізації в договірному праві у сфері інтелектуальної власності. Специфіка цивільно-правової кодифікації полягає в тому, що питання статички прав на результати інтелектуальної власності закріплюються окремо для кожної групи(виду) об'єктів інтелектуальної власності, тоді як правила передання майнових прав визначаються на